

Številka: R-II-4/21-15

Datum: 10. 6. 2021

SKLEP

Ustavno sodišče je v postopku odločanja o ugovoru Jurija Toplaka, Maribor, zoper odklonitev vpogleda v spis, na seji 10. junija 2021

sklenilo:

Ugovor zoper sklep predsednika Ustavnega sodišča št. R-II-4/21-3 z dne 31. 3. 2021 se zavrne.

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Vlagatelj je od Ustavnega sodišča zahteval, naj mu posreduje ali dovoli vpogled v (1) evidenco vpogledov v spise in posamezne datoteke s strani ustavnih sodnikov v sistemu, v obdobju od 1. 3. 2020 do 28. 2. 2021, za zadeve, ki so jih tričlanski senati v tem obdobju rešili kot enostavne zadeve; in v (2) evidenco komunikacij (čas prejetja, pošiljanja, izpolnjevanja in ostalih aktivnosti) ustavnih sodnikov v sistemu v navedenem enoletnem obdobju in v navedenih zadevah. Navedel je, da podatke zahteva v raziskovalne namene in zato, da se ugotovi resnica o trditvi, s katero je ustavna sodnica dr. Katja Šugman Stubbs javno, v časopisnem članku, ovrgla njegove prav tako javne trditve, da "sodniki ne odprejo ali naštudirajo nekaterih spisov, v katerih odločajo v dopisnem odločanju". Enake podatke je zahteval posebej za zadeve, v katerih so ustavni pritožniki zatrjevali kršitev pravice do svobode izražanja (39. člen Ustave in 10. člen EKČP). Slednje je zahteval iz raziskovalnih razlogov kot vodja raziskovalnega projekta ARRS "Freedom of Speech in the Digital Age", ki naj bi ga izvajal skupaj z Akademijo znanosti Madžarske.

2. Predsednik Ustavnega sodišča je s sklepom št. R-II-4/21-3 z dne 31. 3. 2021 zahtevo zavrnil. Zahtevo je zavrnil tako v delu, ki se nanaša na vpogled v dnevnik oziroma revizijske sledi v informacijskem sistemu Ustavnega sodišča v zadevah in dokumentih

ustavnih pritožb, v katerih so senati Ustavnega sodišča v obdobju od 1. 3. 2020 do 28. 2. 2021 sprejeli neobrazložene sklepe o zavrženju ali nesprejemu ustavne pritožbe, kot tudi v delu, v katerem enake podatke zahteva posebej v zadevah, v katerih so ustavni pritožniki zatrjevali kršitev pravice do svobode izražanja. Ugotovil je, da vlagatelj zahteva vpogled v interne dele spisov, pravica do vpogleda v spis, ki jo ureja 4. člen Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo, 109/12 in 35/20 – v nadaljevanju ZUstS), pa se ne nanaša na interni del spisa. Izpodbijani sklep se je skliceval tudi na določbo drugega odstavka 24. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10, 56/11, 70/17 in 35/20 – v nadaljevanju Poslovnik). V sklepu je predsednik Ustavnega sodišča dodatno navedel še, da zahtevani podatki sami zase ne povedo nič o delu ustavnih sodnikov, zato bi bilo posredovanje zahtevanih podatkov lahko zavajajoče in bi pomenilo možnost diskreditacije sodnikov in Ustavnega sodišča.

3. Zoper sklep predsednika Ustavnega sodišča je vlagatelj vložil pravočasen ugovor. V njem navaja, da ne nasprotuje ugotovitvi, da se njegova zahteva nanaša na dostop do internih podatkov. Meni pa, da bi sodišče raziskovalcem moralo omogočiti vpogled tudi v interne in tajne podatke. V ugovoru navaja, da podatke potrebuje zato, da bi dokazal, da so neresnične trditve sodnice dr. Katje Šugman Stubbs, s katerimi je v članku ovrgla njegove javne očitke. Meni še, da predsednik ni pristojen ocenjevati, ali je njegova raziskava znanstvena ali ne. Navaja, da je zahteval le vpogled v podatke in ne njihovo pošiljanje. Če sodišče ne ugodí njegovemu predlogu v celoti, pa želi vsaj dostop do podatkov s prikritimi imeni sodnikov oziroma vsaj število zadev, v katerih so v zadevo vpogledali trije, dva, eden ali pa noben izmed sodnikov. V zvezi z navedbo iz izpodbijanega sklepa, da bi podatki brez umeščenosti v širši kontekst lahko bili zavajajoči, vlagatelj meni, da lahko predsednik ali Ustavno sodišče ta kontekst pojasni.

4. Vlagatelj v ugovoru še navaja, da izpodbijani sklep predsednika Ustavnega sodišča ne vsebuje vseh strani. Nasprotuje vročitvi sklepa tik pred velikonočnimi prazniki in navaja, da zaradi kratkega roka za ugovor ni imel možnosti za pripravo kakovostnega ugovora. Zatrjuje tudi, da je tridnevni zakonski rok za ugovor zoper sklep predsednika Ustavnega sodišča v neskladju z Ustavo in EKČP. Navaja, da zato vlaga tudi ustavno pritožbo zoper sklep predsednika Ustavnega sodišča ter pobudo za oceno ustavnosti drugega odstavka 4. člena ZUstS, čeprav razume, da bosta zaradi pomanjkanja pravnega interesa verjetno zavrženi. Bo pa s tem Ustavno sodišče po njegovem mnenju "dodalo nov madež k svojemu ugledu".

B.

5. Vlagatelj trdi, da je prejel sklep predsednika Ustavnega sodišča, ki ne vsebuje vseh strani, ni točna. Sklep je vseboval celotno obrazložitev, kar je bilo razvidno tudi iz besedila in iz oštevilčenja odstavkov v besedilu. Ker pa je bilo na podlagi vlagateljevih

navedb ugotovljeno, da je (zgolj) pri oštevilčenju strani izpodbijanega sklepa prišlo do tehnične napake, je bil vlagatelju sklep s pravilnim oštevilčenjem strani poslan ponovno, z novim rokom za ugovor. Po ponovni vročitvi sklepa je vlagatelj sporočil, da vztraja pri svojem prvotno vložnem ugovoru.

6. Ustavno sodišče je pritožnikovo vlogo v skladu z drugim odstavkom 4. člena ZUstS obravnavalo kot ugovor zoper sklep predsednika Ustavnega sodišča, čeprav vlagatelj v okviru ugovora (kot posebnega pravnega sredstva v postopku vpogleda v spis) navaja, da z isto vlogo vlaga tudi ustavno pritožbo in pobudo. Ustavno sodišče še dodaja, da izrecno izraženi namen podajanja teh vlog (da bi Ustavno sodišče z njunim zavrženjem "dodalo nov madež k svojemu ugledu") pomeni izvrševanje pravic v nasprotju z namenom, za katerega ju Ustava in ZUstS omogočata. Takemu ravnanju ni mogoče nuditi podpore in varstva.

7. Ustavno sodišče je torej odločalo o vlagateljevem ugovoru zoper sklep predsednika Ustavnega sodišča, ki je o vlagateljevi zahtevi za vpogled v spis odločil v skladu s pooblastilom, ki mu ga daje prvi odstavek 4. člena ZUstS.

8. Predsednik Ustavnega sodišča je zahtevo za vpogled v spise zavrnil zato, ker so bili predmet zahteve interni deli spisov, nanje pa se pravica do vpogleda v spis ne nanaša (drugi odstavek 24. člena Poslovnika). Vlagatelj v ugovoru navaja, da ne nasprotuje ugotovitvi, da se njegova zahteva za vpogled nanaša na interne dele spisov, da pa bi raziskovalcem, kot je sam, Ustavno sodišče moralo omogočiti vpogled tudi v interne dele spisov. Drugi razlog, ki po mnenju vlagatelja utemeljuje njegovo zahtevo, pa je, da bo s pridobljenimi podatki dokazal resničnost svojih trditev o (ne)delu ustavnih sodnikov.

9. Po presoji Ustavnega sodišča dejstvo, da gre za interni del spisa, samo po sebi zadošča za sklep, da se na podlagi drugega odstavka 24. člena Poslovnika taka zahteva vlagatelja v celoti zavrne. Kateri so razlogi, da so podatki v internih delih spisov nedostopni javnosti, je vlagatelju v izpodbijanem sklepu obširno pojasnil predsednik Ustavnega sodišča, Ustavno sodišče pa se z zapisanim strinja.

10. Tudi s svojimi dodatnimi ugovornimi razlogi vlagatelj ni izkazal, da bi bil upravičen do vpogleda v zahtevane podatke. Že iz vlagateljeve zahteve in tudi iz njegovega ugovora je mogoče razbrati, da se njegov interes za dostop do zahtevanih podatkov nanaša na obseg dela sodnikov v zadevah, v katerih so bili izdani neobrazloženi sklepi v postopkih ustavnih pritožb. S pridobljenimi podatki želi dokazati, da so resnične njegove trditve, da "sodniki ne odprejo ali naštudirajo nekaterih spisov, v katerih odločajo v dopisnem odločanju", oziroma da so neresnične navedbe dveh sodnic Ustavnega sodišča, ki naj bi v časopisnih člankih te njegove trditve zanikali. V delu, v katerem zahteva iste podatke iz zadev, v katerih so ustavni pritožniki zatrjevali kršitev pravice do svobode izražanja, pa se sklicuje na svoje raziskovalne namene.

11. Kot je vlagatelju pojasnil že predsednik Ustavnega sodišča, podatki, ki jih zahteva, sami po sebi ne povedo nič o delu ustavnega sodnika, saj študij zadeve pogosto, pri posameznih sodnikih lahko celo praviloma, poteka povsem izven informacijskega sistema. Pri tem ne gre za prikrivanje podatkov oziroma netransparentnost dela Ustavnega sodišča, kot v ugovoru zatrjuje vlagatelj, temveč za to, da ni povezave med vsebino teh podatkov in tem, kar želi vlagatelj z njimi prikazati, zlasti ne resničnosti njegovih trditev, da "sodniki ne odprejo ali naštudirajo nekaterih spisov, v katerih odločajo v dopisnem odločanju". Navedeno velja za posredovanje podatkov znotraj ali izven prostorov sodišča ter v celotnem ali ožjem obsegu vlagateljeve zahteve.

12. V ugovoru se vlagatelj sklicuje tudi na svoje raziskovalne namene. V skladu z drugim odstavkom 25. člena Poslovnika je znanstvenoraziskovalno proučevanje dela Ustavnega sodišča lahko razlog, da se tretjim osebam dovoli vpogled v sicer javni del spisa,¹ ta možnost pa ne obstaja pri internem delu spisa. V vsakem primeru vlagatelj o tem, kakšni bi naj bili njegovi raziskovalni cilji in metodologija raziskovanja, ne pove več kot to, da je vodja določenega raziskovalnega projekta. Iz vsebine vlagateljeve zahteve in njegovega ugovora je mogoče ugotoviti, da se njegov interes tudi v tem delu zahteve dejansko nanaša na obseg dela sodnikov v postopkih ustavnih pritožb in na ugotavljanje domnevne resničnosti njegovih javnih trditev, da "sodniki ne odprejo ali naštudirajo nekaterih spisov, v katerih odločajo v dopisnem odločanju". Zakaj taka zahteva ni utemeljena, je pojasnjeno v prejšnji točki obrazložitve tega sklepa.

13. Ugovor vlagatelja je neutemeljen, zato ga je Ustavno sodišče zavrnilo.

C.

14. Ustavno sodišče je sprejelo ta sklep na podlagi drugega odstavka 4. člena ZUstS v sestavi: podpredsednik dr. Matej Accetto ter sodnice in sodniki dr. Rok Čeferin, dr. Dunja Jadek Pensa, Dr. Dr. Klemen Jaklič (Oxford ZK, Harvard ZDA), dr. Špelca Mežnar, Marko Šorli in dr. Katja Šugman Stubbs. Sklep je sprejelo soglasno.

dr. Matej Accetto
Podpredsednik

¹ Vsebino javnega in internega dela spisa podrobneje določata 24. člen Poslovnika in 63. člen Pravilnika o notranji organizaciji in pisarniškem poslovanju Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 93/03 in 56/11).